

1.1 මතය ව්‍යාවන ය

ලංකා බනිජ තෙල් ගබඩා පර්යන්ත සමාගමේ (“සමාගම”) 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳව මම මතයක් ප්‍රකාශ නොකරමි. මතය ව්‍යාවන ය සඳහා පදනම කොටසේ සාකච්ඡා කර ඇති කරුණුවල වැදගත්කම හේතුවෙන් මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් විගණන මතයක් සඳහා පදනමක් සැපයීමට ප්‍රමාණවත් හා උචිත විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීමට මා හට නොහැකි විය.

1.1.1 මතය ව්‍යාවන ය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ ඡේද 1.5 විස්තර කර ඇති කරුණු අනුව මා මතයක් ප්‍රකාශ නොකරනු ලැබේ.

1.2 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ කළමනාකරණයේ සහ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රතිවලට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, සමාගම අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය සමාගම ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සමාගමේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධ වගකීම, පාලනය කරන පාර්ශවයන් විසින් දරනු ලබයි. 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යාම අවශ්‍ය කෙරේ.

1.2.1 විගණන විෂය පථය (මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම)

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණකගේ වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතික වීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑම විටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශයන් ඇතිවිය හැකි අතර, මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි බලපෑමක් විය හැකි බව අපේක්ෂා කෙරේ. මා විසින් වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය කරන ලදී. තවද,

- වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශයන්ගේ අවදානම් හඳුනාගැනීමේදී හා තක්සේරු කිරීමේදී අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පටිපාටි සැලසුම් කිරීමෙන් වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවන්නාවූ අවදානම් මඟහරවා ගැනීමට, ප්‍රමාණවත් සහ සුදුසු විගණන සාක්ෂි ලබාගැනීම මාගේ මතයට පදනම් වේ. වරදක් නිසා සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවක් හේතුවෙන් සිදුකරන ලද ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශයක් හඳුනා නොගැනීම මගින් සිදුවන්නාවූ බලපෑම ප්‍රබල වන අතර, දුස්සන්ධානය, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීම, වේතනාන්විත මඟහැරීම හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟහැරීම වංචාවක් ඇතිවීමට හේතුවේ.
- අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පටිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස සමාගමේ අභ්‍යන්තර පාලනය සම්බන්ධයෙන් අවබෝධයක් ලබා ගන්නා ලද නමුත්, අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳ මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමට අදහස් නොකරයි.
- කළමනාකරණය විසින් අනුගමනය කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය සහ යොදා ගන්නා ලද ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල හා සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම්වල සාධාරණත්වය ඇගයීම.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාළත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම්වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව් කිරීම ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතු වේ. මාගේ නිගමනයන් විගණකගේ වාර්තාවේ දිනය දක්වා ලබා ගන්නා ලද විගණන සාක්ෂි මත පදනම් වේ. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් විය හැකිය.
- හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය සහ අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණ අයුරින් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් බව ඇගයීම. හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.
- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ සමාගමේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ සමාගමේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, සමාගම ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.5.1 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූල නොවීම

අදාළ ප්‍රමිතියට යොමුව සහිතව අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
දේපල, පිරිසත හා උපකරණ පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 16 යෙහි 51 වන ඡේදයට අනුව, වත්කම්වල ඵලදායී ජීව කාලය කාලය අවම වශයෙන් සෑම මූල්‍ය වර්ෂයක් අවසානයේම සමාලෝචනය කළ යුතු අතර, අපේක්ෂිත ඵලදායී ජීව කාලය පෙර ඇස්තමේන්තු වලට වඩා වෙනස් වේ නම්, එම වෙනස්කම් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 08 අනුව ගණනය කළ යුතුය. කෙසේ වෙතත්, රුපියල් මිලියන 6,074 ක පිරිවැයක් සහිත සම්පූර්ණයෙන්ම ක්ෂය වූ දේපල, පිරිසත හා උපකරණ සමාගම විසින් අඛණ්ඩව භාවිතා කලද, සමාලෝචනය කර ඒ අනුව ගිණුම්ගත කර නොතිබුණි. එමෙන්ම, සමාගමේ ආරම්භක වර්ෂය වන 2003 සිටම සමාගම සිය වත්කම් නැවත තක්සේරු කර නොමැත.	ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකරණ ආයතනයේ සහාය ඇතිව වත්කම් නැවත තක්සේරු කිරීමට එකඟ විය.	සමාගම විසින් ප්‍රමිතියේ අවශ්‍යතාවයට අනුකූලව කටයුතු කළ යුතුය.

1.5.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ)1,300 කට වඩා වැඩි ඉන්වෙන්ටරි අයිතමයන් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක වටිනාකම් දිගුකාලීනව ව්‍යාපාර සම්පත් කළමනාකරණ පද්ධතියකින් (ERP) එනම්, SAP පද්ධතියට ඇතුළත් කිරීමකින් තොරව ප්‍රමාණයන් පමණක් ඇතුළත් කර ඇත. එබැවින්, සමාලෝචනයට භාජනය වූ වර්ෂය අවසානයේදී මූල්‍ය තත්ත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශයේ දැක්වෙන රුපියල් මිලියන 676 ක් වටිනා ඉන්වෙන්ටරි භාණ්ඩවල නිරවද්‍යතාවය, තක්සේරු කිරීම සහ සම්පූර්ණත්වය සම්බන්ධව විගණනයේදී විශ්වාසය තැබිය නොහැක.	සුන්ඳුන් සහ භාවිතා කරන ලද අයිතම (උදා:පරණ පුවත්පත්, පාවිච්චි කළ ටයර් ආදිය) සඳහා පවත්නා ක්‍රියා පටිපාටිය අනුව, සියළුම සුන්ඳුන් සහ භාවිතා කරන ලද අයිතම ශුන්‍ය අගයක් සහිතව සටහන් කිරීම අනිවාර්ය වේ. අයිතමයන් සොරා ගැනීම සහ අවම කිරීමට මෙන්ම සොයාගැනීම පහසු කිරීම සඳහා මෙය වැදගත් අභ්‍යන්තර පාලන යාන්ත්‍රණයකි. 2019.12.31 වන විට මුළු ශුන්‍ය වටිනාකම් අයිතම ප්‍රමාණය 1,369 ක් වන අතර ඒවායින් 1,336 ක අයිතම “භාවිතා කළ අයිතම-සිරිමි” වන අතර, නැවත සකස් කළ යුතු අයිතම 19 ක් පමණක් පවතී. එමෙන්ම, අයිතම 14 ක් 3 වන කාණ්ඩයට අයත් වේ.	සියලුම ඉන්වෙන්ටරි භාණ්ඩ නිසි ලෙස අගය කොට ඒ අනුව ගිණුම්ගත කළ යුතුය. සමාගමේ ඉන්වෙන්ටරි පාලනය සම්බන්ධයෙන් නිසි ගිණුම්ගත කිරීමේ සහ පාලනය කිරීමේ යාන්ත්‍රණයක් හඳුන්වා දිය යුතුය.

(ආ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 08ට පටහැනිව, 2010 සිට 2014 දක්වා කාලයට අදාළ රුපියල් මිලියන 62.5 ක ටග් බෝට්ටු ගාස්තු ද, 2014 සිට 2018 දක්වා කාලයට අදාළ රුපියල් මිලියන 225.15 ක ටග් බෝට්ටු ගාස්තු ද 2018 වර්ෂය සඳහා රුපියල් මිලියන 70.1 ක ටග් බෝට්ටු ගාස්තු ද සහිතව රුපියල් මිලියන 357.7 ක මුළු ටග් බෝට්ටු ගාස්තු සමාලෝචනය කරන ලද වර්ෂය තුළ ගිණුම්ගත කර ඇති අතර, සමාලෝචනයට භාජනය වූ වර්ෂයේ වියදම් ලෙස 2017 සහ 2018 වසරට අදාළව රුපියල් මිලියන 1.91 ක දුම්රිය මාර්ග නඩත්තු ගාස්තු ද ගිණුම්ගත කර ඇත.

ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව සහ ලංකා බණිජ තෙල් ගබඩා පර්යන්ත සමාගම අතර ගිවිසුමක් නොමැති වීම හේතුවෙන්, දුම්රිය මාර්ග නඩත්තු කිරීමේ පිරිවැය සඳහා ඉන්වොයිස් පත්‍ර ලංකා බණිජ තෙල් ගබඩා පර්යන්ත සමාගම වෙත ලැබී නොමැත. ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධාරීන් සමඟ සාකච්ඡා කිරීමෙන් අනතුරුව, 2017 සහ 2018 වර්ෂයන්ට අදාළ ගාස්තු 2019 වසර තුළදී සමථයකට පත් කිරීමට දෙපාර්තමේන්තුව එකඟ වූහ. ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 08 - ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල වෙනස්වීම් සහ වැරදි යන ප්‍රමිතියෙහි 25 වන වගන්තිය අනුව, වර්තමාන කාල පරිච්ඡේදය ආරම්භයේ දී සමුච්චිත බලපෑම තීරණය කිරීම සහ සියලු පෙර කාල පරිච්ඡේද සඳහා නව ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කිරීම ප්‍රායෝගික නොවන විට, ප්‍රායෝගිකව අනුගමනය කළ හැකි ආරම්භක දින සිටම අනාගතයේ සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි නව ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිය අනුගමනය කිරීම සඳහා ආයතනය සංසන්දනාත්මක තොරතුරු සකස් කළ යුතුය.

වර්ෂය තුළදී දරන ලද සියලුම වියදම් ගිණුම් ගත කිරීම සඳහා සුදුසු ක්‍රියා පිළිවෙත් අනුගමනය කළ යුතුය.

(ඇ) 2018 සහ 2019 යන වර්ෂයන්හිදී මිලදී ගන්නා ලද මුළු එකතුව රුපියල් මිලියන 82.62 ක අගයකින් යුත් අයිතම 11 ක් සමාගම විසින් ගිණුම්ගත කර නොතිබූ අතර සමාලෝචනයට භාජනය වූ වර්ෂය අවසානයේදී අත්තිකාරම් ගිණුමක් යටතේ හෝ තබා නොතිබුණි.

අයිතම 11 න් අයිතම 03 ක් ද්‍රව්‍ය වූ අතර 2020 දී එම ද්‍රව්‍ය නිෂ්කාශනය කරන ලදී. තවත් අයිතම 03 ක් 2020 වර්ෂයේදී ප්‍රාග්ධනීකරණය කර ඇත. අනෙකුත් අයිතම ණයවර ලිපි ගාස්තු(LC Charges) වලින් 90% ක ගෙවීම් සහ නොලද භාණ්ඩ ලැබීම සටහන් (GRN) වේ.

සියලුම වත්කම් අදාළ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුව ප්‍රාග්ධනීකරණය කළ යුතුය.

1.5.3 බදු රෙගුලාසිවලට අනුකූල නොවීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සමාලෝචනයට භාජනය වූ වර්ෂය අවසානයේදී දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පවත්වාගෙන යනු ලබන වාර්තාවල දැක්වෙන ශේෂයන් හා සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වෙන ශේෂයන් අතර රුපියල් මිලියන 437.53 ක වෙනසක් ගෙවිය යුතු ආදායම් බදු, ගෙවිය යුතු එකතු කළ අගය මත බදු (VAT), ගෙවිය යුතු රඳවා ගැනීම් මත බදු, ගෙවිය යුතු උපයන වීට ගෙවීම් මත බදු (PAYE) සහ ගෙවිය යුතු ආර්ථික සේවා ගාස්තු සම්බන්ධයෙන් දක්නට ලැබිණි.	දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවේ වාර්තා, ඔවුන්ගේ තක්සේරු කිරීම්වලට අනුව පවත්වා ගනු ලබන නමුත් සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ස්වයං තක්සේරු ආදායම් බදු ගෙවීම් ලෙස ඊළඟ මාසයේදී ගෙවිය යුතු බදු වගකීම් ඇතුළත් වේ. දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් මතු කරන ලද එකඟ නොවූ තක්සේරු කිරීම්වලට එරෙහිව ඉදිරිපත් කර ඇති අභියාචනා අපගේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සඳහන් නොවේ.	දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ ඇති වෙනස්කම් නිවැරදි කිරීමට සුදුසු පියවර ගත යුතුය.

1.5.4 අනාවරණය නොකළ සම්බන්ධිත පාර්ශව සහ සම්බන්ධිත පර්ශව ගනුදෙනු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
ලංකා බැංකු තෙල් නීතිගත සංස්ථාව (සීපීසී) සහ ලංකා ඉන්දියානු තෙල් සමාගම්වල (LIOC) අන්තර් සමාගම් ශේෂයන්හි නිරවද්‍යතාවය, පැවැත්ම, තක්සේරු කිරීම සහ සම්පූර්ණත්වය පහත සඳහන් හේතු නිසා විගණනයේදී සහතික වී නොමැත, i) විගණනයට ලද තොරතුරුවලට අනුව, Exim Bank ණය නිරවුල් කිරීම සලකා බැලීමේදී ප්‍රතිපාදන ගාස්තු වල ඇතුළත්ව තිබූ ණය පොලී කොටස ලීටරයට ගත 13 ක් ඉවත් කිරීම සඳහා බැංකු තෙල් නීතිගත සංස්ථාවෙන් ලැබියයුතු මුදල රු.මිලියන 1,173 ක් ඔවුන්ගේ ගිණුම් වලින් කපා හරින ලදී. කෙසේ වෙතත්, මේ සම්බන්ධයෙන් සමාගම කිසිම නිගමනයකට එළඹී නොමැති අතර භානිකරණය සඳහා වූ ප්‍රතිපාදනයක් ද සිදුකර නොමැත. එබැවින්, මෙම ලැබිය යුතු ශේෂය නැවත අයකර ගැනීමේ හැකියාව පිළිබඳව විගණනයේදී සැක සහිත වේ.	ප්‍රතිදාන ගාස්තු වල පොලී සංරචකය ඉවත් කිරීම සඳහා පවත්නා ත්‍රි-පාර්ශවීය ගිවිසුම සලකා බැලීමකින් තොරව සහ ලංකා බැංකු තෙල් ගබඩා පර්යන්ත සමාගමේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය දැනුවත් කිරීමකින් තොරව ගෙවිය යුතු මුදල ලංකා බැංකු තෙල් නීතිගත සංස්ථාව විසින් කපා හැර තිබේ. බැංකු තෙල් නීතිගත සංස්ථාව විසින් ලංකා බැංකු තෙල් ගබඩා පර්යන්ත සමාගමේ කළමනාකරණය පිළිබඳව සලකා බැලීමකින් තොරව, ප්‍රතිදාන ගාස්තු වල පොලී සංරචකය ඉවත් කිරීමේ තීරණය වෙත එළඹ ඇත. මෙම ගැටලුව නිරාකරණය කර ගැනීම සඳහා ආයතන දෙකෙහිම අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ සහභාගිත්වය ඇතිව	බැංකු තෙල් නීතිගත සංස්ථාව සහ ලංකා ඉන්දියානු තෙල් සමාගම (LIOC) සමඟ එවැනි ණයක් ලබා ගැනීමේ අපේක්ෂාව සහ නීත්‍යානුකූලභාවය සැලකිල්ලට ගනිමින් එය සමථයකට පත් විය යුතුය.

ආයතනයන්හි කළමනාකාරිත්වයන් (බනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව සහ ලංකා බනිජ තෙල් ගබඩා පර්යන්ත සමාගමිහි මූල්‍ය අංශය) අතර බොහෝ සාකච්ඡා සිදුවී තිබුණි. 2019 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට ඉහත අයකර ගත හැකි ශේෂය සම්බන්ධයෙන් හානිකරණය සඳහා වූ ප්‍රතිපාදනයක් සිදු කර නොමැත.

ii) සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව, සමාලෝචනයට භාජනය වූ වර්ෂය අවසානයේදී බනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාවෙන් ලැබිය යුතු මුදල රුපියල් මිලියන 6,248.87 කි. කෙසේ වෙතත්, බනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අනුව සමාලෝචනයට භාජනය වූ වර්ෂය අවසානයේ සමාගමට ගෙවිය යුතු මුදල රු. මිලියන 4,625.74 කි. (රු. මිලියන 1,029.45 ක මාර්ගස්ථ මුදල් අඩු කිරීමට පෙර) එබැවින්, එම ශේෂ දෙක අතර එකඟ නොවූ රුපියල් මිලියන 1,623.13 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.

බනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව සහ ලංකා බනිජ තෙල් ගබඩා පර්යන්ත සමාගමිහි 2019 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට ලැබිය යුතු හා ගෙවිය යුතු හිඟ ශේෂයන් අතර රු. මිලියන 2,652.58 ක වෙනසක් ඔබට අනුව පැවතියද, අදාළ කාලපරිච්ඡේදවල එම ශේෂයන් අතර කිසිදු වෙනසක් නොමැති බව අප හට නිරීක්ෂණය විය.

සියලු එකඟ නොවූ ශේෂයන් කල්තියා ඉවත් කිරීමට සුදුසු ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.

iii) ලංකා ඉන්දියානු තෙල් සමාගම වෙතින් ලද ශේෂ තහවුරු කිරීම්වලට අනුව, සමාගමට ගෙවිය යුතු මුදල රු. මිලියන 370.9 කි. කෙසේවෙතත්, සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අනුව අදාළ මුදල රු. මිලියන 376.0 කි. එබැවින්, එම ශේෂ දෙක අතර රුපියල් මිලියන 5.1 ක එකඟ නොවූ වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.

මෙම වෙනස නිරාකරණය කිරීම සඳහා සාකච්ඡා පැවැත්වෙමින් තිබේ.

සියලු එකඟ නොවූ ශේෂයන් කල්තියා ඉවත් කිරීමට සුදුසු ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.

1.6 ලැබියයුතු ගිණුම් සහ ගෙවිය යුතු ගිණුම්

1.6.1 ගෙවිය යුතු ගිණුම්

විගණන නිරීක්ෂණය

i) රජයේ සැපයුම්, ප්‍රසම්පාදන සැපයුම්, පොදු වවුචර් සැපයුම් සහ ප්‍රවාහන විකුණුම්කරුවන් සම්බන්ධ ණයහිමියන් 48කගේ රු. මිලියන 38.96 ක සමස්ථ හිඟ ශේෂයක් සමාලෝචනයට භාජනය වූ වසර අවසානයේදී පවතින බව නිරීක්ෂණය විය. 2010 වසරේ හෝ ඊට පෙර සිට පැවත එන රු. මිලියන 2.98 ක අගයකින් යුත් ණයහිමියන් 14

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

හර ශේෂයන් ගෙන් යුත් ණයහිමියන් බොහොමයක් නිෂ්කාශනය නොකර SAP (MIRO) පද්ධතිය සත්‍යාපනය කිරීමේදී වැරදියට සිදු කරන ලද ඉන්වොයිසි ආපසු හැරවීමකි.

නිර්දේශය

සියලු එකඟ නොවූ ශේෂයන් කල්තියා විසඳීමට සුදුසු පියවර ගත යුතුය.

දෙනෙකුගෙන් ද, අවුරුදු 05 සිට අවුරුදු 10 දක්වා වන රුපියල් මිලියන 0.55 ක අගයකින් යුත් ණයහිමියන් 03 දෙනෙකුගෙන් ද, වසර 01 සිට 05 දක්වා වන රු. මිලියන 35.42 ක හර ශේෂ 31 කින් ද සමන්විත නොපියවූ ශේෂ පවතින බව නිරීක්ෂණය විය. පවත්නා හර ශේෂයන් පියවා නොමැති එම ණයහිමියන් සමඟ සමාගම පසුව ගනුදෙනු කර ඇති බව නිරීක්ෂණය විය. එබැවින්, ප්‍රමාණවත් හා උචිත විගණන සාක්ෂි නොමැති වීම හේතුවෙන් එම හර ශේෂයන්ගේ පැවැත්ම, නිරවද්‍යතාවය සහ තක්සේරු කිරීම විගණනයේදී සහතික නොවීය.

ii) 2010 සිට හෝ ඊට පෙර පාර්ශව 81 ක් සම්බන්ධයෙන් ගෙවිය යුතු රු. මිලියන 7.18 ක වෙළඳ ශේෂය, වසර 05 සිට 10 දක්වා කාලය තුළ රු.මිලියන 40.18 ක ගෙවිය යුතු ශේෂ 310 ක් සහ වසර 01 සිට අවුරුදු 05 දක්වා කාලය තුළ ගෙවිය යුතු රු.මිලියන 39.45 ක ශේෂ 18 ක් සමාලෝචනයට භාජනය වූ වර්ෂය අවසානයේදී ගෙවා නොතිබුණි. කෙසේ වෙතත්, ප්‍රමාණවත් හා සුදුසු විගණන සාක්ෂි නොමැති වීම හේතුවෙන් විගණනයට එම ශේෂයන්ගේ පැවැත්ම, නිරවද්‍යතාවය සහ තක්සේරුව සහතික කිරීමට නොහැකි විය.

ණයහිමියන් සම්බන්ධයෙන් දිගු කාලීනව වගකීම් ඇති අතර, ඒවා තවදුරටත් ගෙවීමට අවශ්‍ය නොවේ. ගෙවිය යුතු ඕනෑම ගිණුම් ශේෂයක් කපා හැරීමට පෙර සපුරාලිය යුතු නිර්ණායක ලැයිස්තුවක් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 09 (SLFRS-09) හෝ IFRS 09 සපයා ඇත. එම මාර්ගෝපදේශයන්ට අනුව, මූල්‍ය වගකීම් සමාගම විසින් හඳුනා නොගත යුත්තේ ගෙවීමේ වගකීම කල් ඉකුත් වූ විට, අවලංගු වූ විට හෝ නිදහස් කළ විට පමණි. එබැවින්, ඒවා කාල රාමුව මත පදනම්ව කපා හරිනු නොලැබේ. එබැවින්, එක් එක් ණයහිමියන්ගේ ගිණුම් විස්තරාත්මකව පරීක්ෂා කිරීමෙන් පසු එම ණයහිමියන්ගේ ශේෂයන් නැවත ලිවීමට අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතිය සමඟ විගණන හා කළමනාකරණ කමිටුවේ නිර්දේශය බලාපොරොත්තු වේ.

දිගුකාලීන ශේෂයන් ඉවත් කිරීම සඳහා සුදුසු පියවර ගත යුතුය.

1.6.2 ලැබිය යුතු ගිණුම්

විගණන නිරීක්ෂණය

කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම

නිර්දේශය

සමාලෝචනයට භාජනය වූ වර්ෂය අවසානයේ පැවති රුපියල් මිලියන 8.8 ක වෙනත් ලැබිය යුතු ගිණුම් ශේෂයන් වසර 5 කට වැඩි කාලයක සිට අයකර ගෙන

වැරදි ලෙස ගනු ලැබූ විවිධ ගනුදෙනුකරුවන්ගේ ශේෂයන්, ඉන්වොයිසිවල එකඟ නොවීම්, ගාස්තු හෝ හිඟ මුදල් එකතු කිරීම

දිගු කාලීන හිඟ මුදල් අය කර ගැනීමට සුදුසු ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.

නොමැත. එබැවින්, ප්‍රමාණවත් හා සුදුසු විගණන සාක්ෂි නොමැතිවීම හේතුවෙන් විගණනයේදී මෙම ශේෂය නැවත අයකර ගැනීමේ හැකියාව පිලිබඳ සහතික කර නොමැත.

සඳහා තවදුරටත් ඉදිරියට යාම සඳහා සොයාගත හැකි ප්‍රමාණවත් සාක්ෂි නොමැති වීම් විවිධ ලැබිය යුතු ගිණුම් ශේෂ සඳහා හේතු වී ඇත.

මෙම ශේෂයන් බොහොමයක් පවතින්නේ 2010 වර්ෂයේ ක්‍රියාත්මක කරන ලද SAP ක්‍රමයට පෙර සිට වන අතර අවශ්‍ය නිර්දේශ ලබා ගැනීම සඳහා මෙය විගණන හා කළමනාකරණ කමිටුව වෙත යොමු කර ඇති අතර, විගණන හා කළමනාකරණ කමිටුව විසින් ශේෂයන් කපා හැරීමට නිර්දේශ කර ඇත්තේ මෙම ශේෂයන් දිගුකාලීනව පවතින බැවින් මෙම ශේෂයන් නැවත ලබා ගැනීමට නොහැකි වන නිසාත්ය.

1.7. නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණවලට අනුකූල නොවීම

විගණනයේදී නිරීක්ෂණය වූ නීති, රීති, රෙගුලාසි හා කළමනාකරණ තීරණවලට අනුකූල නොවීම් පහත දැක්වේ.

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
අ) යහපාලනය සඳහා රාජ්‍ය ව්‍යාපාර මාර්ගෝපදේශ පිළිබඳ 2003 ජූනි 02 දිනැති අංක පීටීඩී/12 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර චක්‍රලේඛය			
i) මාර්ගෝපදේශ 5.2.2	රුපියල් මිලියන 6,981 ක ඇස්තමේන්තුගත සම්පූර්ණ පිරිවැයකින් යුත් ප්‍රාග්ධන ව්‍යාපෘති තිස් අටක් නිසි ශක්‍යතා අධ්‍යයනයකින් තොරව සිදු කර ඇත.	ශක්‍යතා අධ්‍යයනයන් වාර්තා ලෙස ඉදිරිපත් කර නැතත්, ඉංජිනේරු කාර්යයට අදාළ සියලු ව්‍යාපෘති ආරම්භ කර ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන්නේ සුදුසු නියමයන්ට ශක්‍යතා තත්වයන් විශ්ලේෂණය කිරීමෙන් පසුව ය. එවැනි විශ්ලේෂණයන් සභාපති විසින් අනුමත කරන පත්‍රිකාවල සහ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල පත්‍රිකාවල	සමාගම මාර්ගෝපදේශයට අනුකූල විය යුතුය

ඇතුළත් වේ. කෙසේ වෙතත්, 2003 ජුනි 02 දිනැති අංක පීර්ඩී/12 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛයේ 5.2.2 මාර්ගෝපදේශයට අනුව (යහපාලනය සඳහා මාර්ගෝපදේශ), රුපියල් මිලියන 10ට වැඩි අනාගත ව්‍යාපෘති සඳහා අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලබා ගැනීමට පෙර ශක්‍යතා අධ්‍යයන වාර්තා සකස් කරනු ලැබේ.

ii) මාර්ගෝපදේශ 5.2.2 (ආ)

රුපියල් මිලියන 10 ඉක්මවන ප්‍රාග්ධන වියදම් සඳහා අමාත්‍යාංශයේ අනුමැතිය සහ රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුවේ, මහා භාණ්ඩාගාරයේ එකඟතාවය ලබාගෙන නොතිබුණි.

කළමනාකරණය අදහස් දක්වා නැත.

සමාගම මාර්ගෝපදේශයට අනුකූල විය යුතුය

iii) මාර්ගෝපදේශ 9.2

සමාගම සතුව මහා භාණ්ඩාගාරයේ, රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුවේ ලියාපදිංචි අනුමත සේවක සංඛ්‍යාව සහිත සංවිධාන සටහනක් නොමැත. නව සේවක සංඛ්‍යාව පිහිටුවීමේදී හෝ අතිරික්ත සේවක සංඛ්‍යාවක් ඇති අවස්ථාවන්හිදී, සමාගම විසින් රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුවේ, මහා භාණ්ඩාගාරයේ උපදේශනයන් ලබාගැනීමට පියවර ගෙන නොමැත.

අනුමැතිය සඳහා රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුව වෙත යවා ඇති නමුත් තවමත් අනුමැතිය ලැබී නොමැත.

සමාගම මාර්ගෝපදේශයට අනුකූල විය යුතුය

iv) මාර්ගෝපදේශ 9.3

සමාගම සතුව සමාගමේ අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලය සහ රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුව, මහා භාණ්ඩාගාරයේ එකඟතාවය මත අනුමත කර ගත් බඳවා ගැනීමේ හා උසස් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය (SORAP) නොමැත.

වර්තමානයේදී, සමාගම විසින් බනිප් තෙල් නීතිගත සංස්ථාව විසින් සකස් කරන ලද බඳවා ගැනීමේ හා උසස් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය (SORAP) අනුගමනය කරනු ලබයි. මේ සඳහා, සමාගමේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ, අමාත්‍යාංශයේ සහ රාජ්‍ය

සමාගම මාර්ගෝපදේශයට අනුකූල විය යුතුය

v) මාර්ගෝපදේශ 9.10

කොන්ත්‍රාත් සේවකයින් පත් කිරීම සඳහා සමාගම විසින් භාණ්ඩාගාර ලේකම්ගේ අනුමැතිය ලබාගෙන නොමැත. සමාලෝචනයට භාජනය වූ වර්ෂය අවසානයේ කොන්ත්‍රාත් පදනම් මත බඳවා ගත් සේවකයින් 29 ක් සිටිති.

ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුව, මහා භාණ්ඩාගාරයේ අනුමැතිය ලබා ගැනීමට පියවර ගෙන තිබේ.

මෙම කොන්ත්‍රාත් සේවකයින් 29 දෙනා 2019 ට පෙර බඳවාගෙන ඇත. මේ වන විට අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් සාමාන්‍ය කොන්ත්‍රාත් බඳවා ගැනීම් සමාගමට සීමා කර ඇත. රාජ්‍ය පරිපාලන චක්‍රලේඛයට අනුව, මෙම කොන්ත්‍රාත් සේවකයින් ස්ථිර සේවක යන් බවට පත් කර ගැනීම සඳහා භාණ්ඩාගාර අනුමැතිය ලබා ගැනීමට ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇත.

සමාගම මාර්ගෝපදේශයට අනුකූල විය යුතුය

vi) මාර්ගෝපදේශ 9.12

සමාගම විසින් අනුගමනය කරන ලද සුභසාධන යෝජනා ක්‍රමය සඳහා වන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුව, මහා භාණ්ඩාගාරයේ අනුමැතිය විගණනය සඳහා ඉදිරිපත් කර නොමැත. කෙසේ වෙතත්, සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ කාර්ය මණ්ඩල සුභසාධනය ලෙස සමාගම විසින් රුපියල් මිලියන 239.29 ක් ගෙවා ඇත.

බනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාවට සමගාමීව සමාගම විසින් සේවකයින්ට සුභසාධන යෝජනා ක්‍රම රාශියක් සපයනු ලැබේ. මෙම පහසුකම් වසර ගණනාවක් තිස්සේ සේවකයින් විසින් භුක්ති විඳිනු ලැබේ. මේ සඳහා භාණ්ඩාගාර අනුමැතිය ලබා ගැනීමට පියවර ගැනීමට නියමිතය.

සමාගම මාර්ගෝපදේශයට අනුකූල විය යුතුය.

vii) රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහය -2006

බාහිර ප්‍රවාහනකරුවන් (බවුසර්) තෝරා ගැනීමේදී ටෙන්ඩර් ක්‍රමවේදයක් අනුගමනය කර නොමැත. තවද, බාහිර ප්‍රවාහනකරුවන් තෝරා ගැනීමේදී අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලබාගෙන නොමැත.

ප්‍රවාහන ගාස්තු බනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව විසින් තීරණය කරනු ලබන අතර, කුලියට ගත් බවුසර් සඳහා ගෙවීම් බනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව විසින් ප්‍රතිපූරණය කරනු ලැබේ. ගෙවීම් සඳහා කලින් තීරණය කළ ගාස්තු භාවිතා කරන බැවින් කුලී බවුසර් තෝරා ගැනීමට විධිමත් ක්‍රමවේදයක් නොමැත. ටෙන්ඩර් පටිපාටිය අනුගමනය

සමාගම මාර්ගෝපදේශයට අනුකූල විය යුතුය.

කිරීම සඳහා නියම ව්‍යාපෘතියක් කිරීමට තීරණය කරන ලද අතර, ටෙන්ඩර් ලේඛනය ද සකස් කරමින් පවතී.

viii) 2013 නොවැම්බර් 04 දිනැති අංක එස්.පී/06/35/02/01 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛය සහ 2016 අප්‍රේල් 29 දිනැති අංක පීරීඩී 03/2016 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛය

සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා උපයන විට ගෙවීම් බදු (PAYE) රුපියල් මිලියන 162.2 ක් සේවකයන්ගේ වැටුපෙන් අඩු නොකර සමාගම විසින් ගෙවා තිබුණි.

බනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාවට සමගාමීව, ලංකා බනිජ තෙල් ගබඩා පර්යන්ත සමාගමද උපයන විට ගෙවීම් බදු සේවකයින්ගෙන් අඩු නොකර දරනු ලැබේ.

සමාගම රජයේ වක්‍රලේඛ උපදෙස් වලට අනුකූල විය යුතුය.

ix) 1997 ඔක්තෝබර් 24 දිනැති අංක 124 දරණ මුදල් හා සැලසුම් අමාත්‍යාංශයේ වක්‍රලේඛය

වක්‍රලේඛ විධිවිධානවලට පටහැනිව සමාලෝචනයට භාජනය වූ වර්ෂය අවසානයේදී, නිලධාරීන් 27 දෙනෙකු මාස 03 ක කාලයක් තුළ පුරප්පාඩු වූ තනතුරු වල රාජකාරි ආවරණය කර ඇති බව අනාවරණය විය.

පුරප්පාඩු වූ තනතුරු සඳහා 2019 දී දැන්වීම් පළ කර ඇති අතර, 2019 වසර අවසානයට පෙර පුරප්පාඩු වූ තනතුරු පිරවීමට සැලසුම් කර තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, නොවැම්බර් මාසයේ පැවති ජනාධිපතිවරණය හේතුවෙන් එම ක්‍රියාවලිය සම්පූර්ණ කිරීමට නොහැකි විය. එමනිසා, මෙම තනතුරු වල රාජකාරි ආවරණය කිරීම් අඛණ්ඩව පවතී.

සමාගම රජයේ වක්‍රලේඛ උපදෙස් වලට අනුකූල විය යුතුය.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1. මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු. මිලියන 1,765.33 ලාභයක් වූ අතර ඊට අනුරූප ඉකුත් වර්ෂයේ ලාභය රු. මිලියන 197.32 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු. මිලියන 1,568.01 ක වර්ධනයක් නිරීක්ෂණය විය. මෙම වර්ධනයට ප්‍රධාන හේතු වූයේ සමාලෝචනයට භාජනය වූ වර්ෂය තුළ ප්‍රතිදාන අනුපාත වෙනස් වීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ප්‍රතිදාන ආදායම වැඩි වීමත්, අනෙකුත් මෙහෙයුම් ආදායම් හා මූල්‍ය ආදායම වැඩි වීමත් සහ බදු වියදම් අඩුවීමත්ය.

2.2 ප්‍රධාන ආදායම් හා වියදම් විෂයයන්වල ප්‍රවණතා විශ්ලේෂණය

සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා සමාගමේ මෙහෙයුම් සම්බන්ධයෙන් සියයට 78.78 ක ආන්තිකයක් පැවති අතර, මෙහිදී සියයට 66.13 ක් වූ පෙර වර්ෂයේ ආන්තිකය හා සසඳන විට සියයට 12.65 ක වැඩිවීමක් පෙන්නුම් කරයි. එසේම, ඉකුත් වර්ෂයේ රුපියල් මිලියන 5,227 ක් වූ දළ ලාභය හා සැසඳීමේදී, සමාලෝචනය කරන ලද වර්ෂය සඳහා දළ ලාභය රුපියල් මිලියන 1,533 කින් හෙවත් සියයට 29.33 කින් වර්ධනය වී ඇත. මෙම වර්ධනය සාරාංශ කොට පහත දැක්වේ,

විස්තරය	දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා		වෙනස වාසිදායක/ (අවාසිදායක) රු. මිලියන	ප්‍රතිශතය
	2019	2018		
	රු. මිලියන	රු. මිලියන		
ආදායම	15,340	13,130	2,210	16.83
විකුණුම් පිරිවැය	(8,580)	(7,903)	(677)	8.57
දළ ලාභය	6,760	5,227	1,533	29.33
අනෙකුත් ආදායම්	852	704	148	21.02
වෙනත් මෙහෙයුම් වියදම්	(70)	0	(70)	0
පරිපාලන වියදම්	(4,937)	(4,527)	(410)	9.06
මෙහෙයුම් ලාභය	2,605	1,404	1,201	85.54
මූල්‍ය ආදායම්	323	118	205	173.73
මූල්‍ය වියදම්	-	-	-	-
ආදායම් බදු පෙර ලාභය / (පාඩුව)	2,928	1,522	1,406	92.38

2.3 අනුපාත විශ්ලේෂණය

ලැබී ඇති තොරතුරු අනුව, සමාගමේ සමාලෝචිත වර්ෂය හා ඉකුත් වර්ෂය සඳහා වැදගත් ගිණුම්කරණ අනුපාත කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

අනුපාත	2019	2018
ලාභදායීත්ව අනුපාත		
දළ ලාභ අනුපාතය (%)	44.07	39.81
මෙහෙයුම් ලාභ අනුපාතය (%)	16.98	10.69
ශුද්ධ ලාභ/අලාභ අනුපාතය (%)	11.5	1.5
ද්‍රවශීලතා අනුපාත		
ජංගම වත්කම් අනුපාත (වාර ගණන)	6.55:1	6.18:1
ක්ෂණික වත්කම් අනුපාත (වාර ගණන)	6.25:1	5.86:1
කාරක ප්‍රාග්ධනය (රු.මිලියන)	12,244	10,903
ආයෝජන අනුපාත		
වත්කම් මත ප්‍රතිලාභ (%)	5.48	0.65

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 හඳුනාගත් පාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

නිර්දේශය

(අ) බේරුම්කරණ ගිවිසුමේ නියමයන් සහ කොන්දේසි පිළිබඳ විධිමත් අධීක්ෂණ ක්‍රියාවලියක් නොමැති වීම.

මාගේ පෙර වර්ෂවල විගණන වාර්තාවල නැවත අවධාරණය කළ පරිදි, 2007 ජනවරි 05 වන දින ශ්‍රී ලංකා රජය හා ලංකා ඉන්දියන් ඔයිල් සමාගම අතර ගිවිසුමක් බේරුම්කරණ ගිවිසුමේ 03 වන වගන්තියට අනුව, ලංකා ඉන්දියන් ඔයිල් සමාගම සඳහා වන වරාය පර්යන්තයේ සිට ඉන්ධන බෙදාහැරීම රටේ ඛනිජ තෙල් අවශ්‍යතාවයෙන් 5% උපරිමයකට සීමාකර ඇති අතර, ලංකා ඛනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව ද සපුරාගැනීමට පිරිපහදුවේ සිට ඉන්ධන බෙදාහැරීම හැර සියයට 5% ක උපරිමයකට සීමාකර ඇත. කෙසේ වුවද, ඉහත කොන්දේසි වලට අනුකූල වීම නිරීක්ෂණය කිරීම සඳහා ක්‍රමවත් ක්‍රියාවලියක් නොතිබුණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, සමාගමට නිමා ගාස්තු ආදායම අහිමි වීමේ හැකියාවක් ඇත.

බේරුම්කරණ ගිවිසුමේ කොන්දේසි වලට අනුකූල වීම අධීක්ෂණය කිරීම සඳහා විධිමත් ක්‍රියාවලියක් නොමැත.

මේ සම්බන්ධයෙන් ස්ථාපිත කිරීම සඳහා නිසි විධිමත් ක්‍රියාවලියක් අනුගමනය කිරීමට විගණන කමිටුව නිර්දේශ කර ඇත. බේරුම්කරණ ගිවිසුමේ විධිවිධාන අනුව අධීක්ෂණ කටයුතු සඳහා නියාමකයෙකු පත් කළ යුතු අතර එය කළ යුත්තේ රජය විසින් වන අතර ලංකා ඛනිජ තෙල් ගබඩා පර්යන්ත සමාගම විසින් නොවේ. වර්තමානයේදී, ඛනිජ තෙල් සම්පත් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය නියාමකයා ලෙස කටයුතු කරයි.

කොන්දේසි අධීක්ෂණය කිරීම සඳහා විධිමත් ක්‍රියාවලියක් ස්ථාපිත කළ යුතුය.

(ආ) පරිශීලක පහසුකම් සඳහා කොටස් හිමිකරු ගිවිසුම හා කොටස් විකිණුම් මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම කල් ඉකුත්වීම හේතුවෙන් මිල සූත්‍රය සංශෝධනය කිරීමේ ප්‍රමාදය

ලංකා ඛනිජතෙල් සංස්ථාව, ලංකා ඉන්දියන් ඔයිල් සමාගම සහ ලංකා ඛනිජ තෙල් තොග ගබඩා පර්යන්ත සමාගම අතර සාමාන්‍ය පොදු පරිශීලක පහසුකම් සඳහා කොටස් හිමිකරු ගිවිසුම හා කොටස් විකිණුම් මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම 2008 දෙසැම්බර් 31 දින අවසන්ව ඇත. මේ සම්බන්ධව දිගුවක් ලබාගැනීම හෝ අදාළ සියලු පාර්ශවයන්ගේ සහභාගිත්වයෙන්, නිසි ඇගයීමකින් සහ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ඇතිව නව ගිවිසුමකට ඇතුළත් වී නොමැත. එබැවින්

2003 වර්ෂයේදී මිල සූත්‍රය සංශෝධනය කිරීම සඳහා ලංකා ඛනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව, ලංකා ඉන්දියන් ඔයිල් සමාගම සහ භාණ්ඩාගාරය විසින් අත්සන් කරන ලද ත්‍රි-පාර්ශවීය ගිවිසුමේ වලංගුවාදය පිළිබඳ නීති උපදෙස් ලබා ගැනීම සඳහා අමාත්‍යාංශය විසින් නීතිපති

අදාළ සියලු පාර්ශවයන් සමඟ ගිවිසුමක් ඇති කර ගෙන මිල සූත්‍රය සංශෝධනය කළ යුතුය.

2011 වර්ෂයේ සිට නිමා ගාස්තු හා ප්‍රවාහන ආදායම තුළ ඇතුළුව ඇති ස්ලැබ් (slab) ගාස්තු අයකර ගැනීම තීරණය කිරීම සඳහා භාවිතා කළ මිල සූත්‍රය සංශෝධනය කර නොමැත.

දෙපාර්තමේන්තුවට ලිපියක් යවා ඇත.

(ඇ) පොදු පරිශීලක පහසුකම්

සමාගම 2019 මැයි 13 වන දින ලංකා බනිජ් තෙල් නීතිගත සංස්ථාව සමඟ පොදු පරිශීලක පහසුකම් සඳහා ලංකා ඉන්දියන් ඔයිල් සමාගම නොමැතිව ගිවිසුමකට එළඹ තිබුණි. මෙම ගිවිසුමට අනුව, බනිජ් තෙල් නිෂ්පාදන ගබඩා කිරීම හා ප්‍රවාහනය කිරීම පිළිබඳ නියමයන් සහ කොන්දේසි මෙන්ම බනිජ් තෙල් නීතිගත සංස්ථාව සහ සමාගම අතර ප්‍රතිදාන ගාස්තු තීරණය කිරීමේ ක්‍රමය එකඟ විය.

ලංකා බනිජ් තෙල් නීතිගත සංස්ථාව සහ ලංකා බනිජ් තෙල් තොග ගබඩා පර්යන්ත සමාගම අතර විධිමත් ගිවිසුමක් 2019 දී අත්සන් කරන ලදී.

අදාළ සියලු පාර්ශ්වයන්ගේ එකඟතාවයෙන් ගිවිසුමක් අත්සන් කළ යුතුය.

කෙසේ වෙතත්, එම විෂයයට අදාළ නියමයන් සහ කොන්දේසි 2003 වර්ෂයේ පොදු පරිශීලක පහසුකම් කොටස් හිමියන්ගේ ගිවිසුමේ සිටි ප්‍රධාන පරිශීලකයෙකු සහ පාර්ශ්වයක් වන ලංකා ඉන්දියන් ඔයිල් සමාගමට ද බලපානු ලැබේ. එබැවින්, සමාගම සහ බනිජ් තෙල් නීතිගත සංස්ථාව අතර ඇතුළත් කර ඇති නියමයන් සහ කොන්දේසි ලංකා ඉන්දියන් ඔයිල් සමාගම විසින් ප්‍රතික්ෂේප කරනු ලැබුවහොත්, ඕනෑම අභිතකර කොන්දේසියක් සහ පිරිවැයක් සමාගම විසින් දැරිය යුතු බව නිරීක්ෂණය විය.

3.2. වෙනත් සංවිධානවලට මුදාහළ සම්පත්

විගණන නිරීක්ෂණය

යහපාලනය සඳහා රාජ්‍ය ව්‍යාපාර මාර්ගෝපදේශය සංග්‍රහයේ 2003 ඡුති 02 දිනැති අංක පීඊඩී/12 දරණ රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛය, 2006 ජනවාරි 04 දිනැති CSA / PI /40 සහ 2010 මැයි 14 දිනැති අංක CS/1/17/1 දරණ අතිගරු ජනාධිපතිතුමා විසින් නිකුත් කරන ලද ලිපි සහ 2004 ජනවාරි 08 දිනැති අංක 21 දරණ රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛය මගින් නිකුත් කරන ලද උපදෙස්වලට පටහැනිව, සමාගම විසින් 2019 වර්ෂය ඇතුළත පුද්ගලයින් 03 දෙනෙකු මුදා හැර ඇති අතර රු. මිලියන 4.73 ක් ඔවුන්ගේ වේතනය සහ වෙනත් දීමනා ලෙස සමාගම විසින් දරා ඇත.

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

කළමනාකාරිත්වය විසින් කිසිදු පිළිතුරක් ලබා දී නොමැත.

නිර්දේශය

සමාගම අදාළ වක්‍රලේඛ උපදෙස් වලට අනුකූල විය යුතුය.

3.3. මානව සම්පත් කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සමාගමේ අනුමත සේවක සංඛ්‍යාව 3,249 ක් වුවත් 2019 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට පුරප්පාඩු 343 ක් පැවතුණි. එම පුරප්පාඩු අතරින් තනතුරු 44 ක් විධායක මට්ටමේ තනතුරු වන අතර එයට නියෝජ්‍ය සාමාන්‍යාධිකාරී මෙහෙයුම්, නියෝජ්‍ය සාමාන්‍යාධිකාරී ඉංජිනේරු, ප්‍රධාන තොරතුරු නිලධාරී, සහ කළමනාකරු (ගිනි හා ප්‍රවේශන්), කළමනාකරු (අභ්‍යන්තර විගණනය) ආදී තනතුරු ඇතුළත් වේ. කෙසේ වෙතත්, අනුමත කාර්ය මණ්ඩලයෙන් බාහිරව පුද්ගලයින් 833 දෙනෙකු බඳවාගෙන ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.	සියලු පුරප්පාඩු තනතුරු සඳහා අභ්‍යන්තර දැන්වීම් පල කර ඇති නමුත්, 2019 ජනාධිපතිවරණය හේතුවෙන් සම්මුඛ සාකච්ඡා පැවැත්වීමට නොහැකි විය. වාර්තාවේ සඳහන් පරිදි, අනුමත කාර්ය මණ්ඩලයෙන් බාහිරව 833 දෙනෙකු අතිරික්තව බඳවා ගැනීම පිළිබඳව පැහැදිලි නැත. සේවක පුරප්පාඩු නොමැතිව අප කිසිවෙකු බාහිරින් බඳවාගෙන නොමැත. කෙසේවෙතත්, දේශපාලන ප්‍රවර්ධනයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම හේතුවෙන්, අනුමත කරන ලද ප්‍රමාණයට වඩා වැඩි තනතුරු ප්‍රමාණයක් නිර්මාණය කර ඇත.	සමාගමේ බඳවා ගැනීමේ හා ප්‍රවර්ධන සැලැස්ම (SORAP) සකස්කර අදාල පාර්ශවයන්ගේ අනුමැතිය ලබා ගත යුතුය. ඉන්පසුව, සමාගමේ ක්‍රියාකාරීත්වය කාර්යක්ෂමව හා ඵලදායීව ඉදිරියට ගෙන යාම සඳහා අවශ්‍ය සේවක සංඛ්‍යාවක් පවතින බවට සහතික විය යුතුය.

4. ගිණුම්කටයුතුභාවය සහ යහපාලනය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
යහපාලනය සඳහා රාජ්‍ය ව්‍යාපාර මාර්ගෝපදේශය සංග්‍රහයේ 2003 ජුනි 02 දිනැති අංක පීටීඩී/12 දරණ රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛ 5.1.1 මාර්ගෝපදේශය අනුව, සමාගම වසර 3 ක් සඳහා සංයුක්ත සැලැස්මක් සකස් කළ යුතු අතර එය වාර්ෂිකව යාවත්කාලීන කළ යුතුය. අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලද සැලැස්මේ පිටපත් සහ යාවත්කාලීන කරන ලද වාර්ෂික අයවැය සමඟ මූල්‍ය වර්ෂය ආරම්භ වීමට දින 15 කට පෙර රේඛීය අමාත්‍යාංශය, රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුව, මහා භාණ්ඩාගාරය සහ විගණකාධිපති වෙත යොමු කළ යුතුය. මාර්ගෝපදේශයට අනුව සමාගම වසර 3 ක් සඳහා ආයතනික සැලැස්මක් සකස් කර විගණනයට ඉදිරිපත් කරන නොතිබුණි.	සංයුක්ත සැලැස්ම සකස් කිරීම 2018 දී ආරම්භ කරන ලද අතර කෙටුම්පත් සංයුක්ත සැලැස්ම උපදේශක E & Y විසින් 2018 ඔක්තෝම්බර් මාසයේදී භාර දී ඇත. එය 198 වන අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල රැස්වීමට ඉදිරිපත් කළ නමුත් එදින එය සැලකිල්ලට ගනු ලැබුවේ නැත. කෙසේ වෙතත්, 2021-2024 කාලය සඳහා නව සංයුක්ත සැලැස්මක් සකස් කෙරේ.	සමාගම මාර්ගෝපදේශයට අනුකූල විය යුතුය.